

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

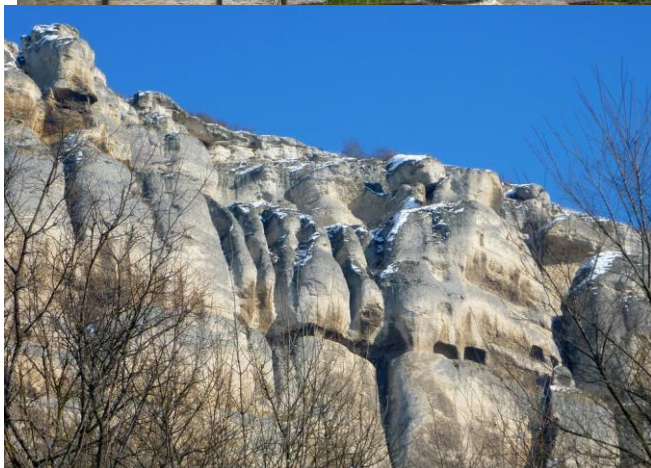
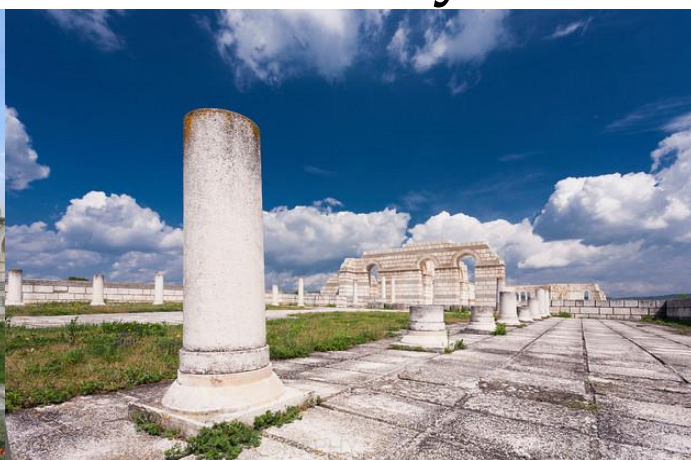

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА В ОБЩИНА КАСПИЧАН 2014-2020 Г.

БЪЛГАРИЯ ЗАПОЧВА ОТ ТУК

ЮЛИ 2014 Г.

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективно партньорство при разработване, изпълнение и мониторинг на общински политики в Каспичан“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, Договор № 13-13-88 от 13.11.2013 г.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ

I. Ситуационен анализ на туристическия потенциал

- 1. Географско положение и туристическа достъпност**
- 2. Природни туристически ресурси**
- 3. Археологически обекти и културно-исторически ресурси**
- 4. Ресурси за събитие и спортен туризъм**
- 5. Човешки ресурси**
- 6. Туристическа инфраструктура и услуги**
- 7. Информационно обслужване и реклама**
- 8. Институции и организации, свързани с туризма**

II. SWOT - анализ

III. Визия и цели за развитие на Каспичан като туристическа дестинация

- 1. Визия**
- 2. Главна цел**
- 3. Стратегически цели**
- 4. Специфични цели**

IV. Програма за реализация на Стратегията за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

V. Източници на финансиране

VI. Маркетингов план

VII. Мониторинг, контрол и последваща оценка

VIII. Информация и публичност

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективно партньорство при разработване, изпълнение и мониторинг на общински политики в Каспичан“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, Договор № 13-13-88 от 13.11.2013 г.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

ВЪВЕДЕНИЕ

Стратегията за развитие на туризма в община Каспичан е създадена в рамките на проект: „Ефективно партньорство при разработване, изпълнение и мониторинг на общински политики в Каспичан”, финансиран по ОП „Административен капацитет” (ОПАК), приоритетна ос I „Добро управление”, подприоритет 1.3. „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики”, бюджетна линия BG051PO002/13/1.3-07, Договор № 13-13-88 от 13.11.2013 г.

Стратегията е с времеви хоризонт – 7 години – 2014-2020 г. Тя е важен средносрочен стратегически документ, който трябва да допринесе за туристическо съживяване на района, привличане на инвеститори в сектора, осигуряване на базова туристическа инфраструктура и за създаване на подходящи условия за развитие на различни форми на туризъм.

При разработката на Стратегията за развитие на туризма е използван подход на планиране в подкрепа на общия икономически растеж в община Каспичан, който е измерим, социално ориентиран и цели създаване на възможности за заетост, нови работни места в туризма и съпътстващи дейности и услуги, трайно подобряване качеството на живот и повишаване доходите на населението.

Стратегията определя общинската политика за развитие на туризма и е съобразена с разработената в рамките на горесцитирания проект Методика за мониторинг, контрол и последваща оценка при изпълнението на тази политика в община Каспичан. Обособен елемент на стратегията е мониторингът на изпълнението ѝ, който включва избор на ключови обективно измерими индикатори. Стратегията трябва да бъде реалистична: от една страна да бъде изпълнима като заложи цели, а от друга страна, да бъде осъществима като разполагаеми ресурси и потенциал на общината.

Община Каспичан има силно изразен потенциал и ресурси, благоприятстващи развитието на различни форми на туризъм – културно-исторически, екологичен, селски, лов и риболов. За съжаление потенциалът на общината не е използван пълноценно до момента и туризмът остава един от слабо развитите сектори в местната икономика. В същото време социално-икономическите данни сочат висока безработица и емиграция на населението поради липса на условия за заетост и работни места.

В световен мащаб туризмът се явява като най-бързо развиващата се икономическа дейност и като най-големият източник на приходи от износ. Той е водещ сектор в политиката

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

на Европейския съюз и на Република България като целта е конкурентноспособността му да бъде на световно ниво чрез създаване условия за съхранение и поддържане на природното и културно-историческо наследство, баланс на икономическата активност и природосъобразния начин на живот, иновации в технологичен аспект, обмен на добри практики.

Световният туризъм продължава да осигурява между 5 и 6 процента от глобалния БВП, почти неподлежащ на икономическите колебания, рецесии и кризисни периоди. В България този сектор на икономиката осигурява от 13.6% от БВП, значително над деветте процента средно за Европейската Общност.

Имайки предвид това, не можем да не отчетем пропуснатите ползи и генерираните загуби за община Каспичан от това, че не участва достатъчно активно на туристическия пазар и не е популярна като дестинация за български и чуждестранни туристи.

Отчитайки тези факти настоящата Стратегия за развитие на туризма цели да посрещне нуждата от конкретизиране на проблемите и бариерите пред развитието на туризма в Каспичан, както и начините за справянето с тях. Тя се базира на разбирането за сложната икономическа ситуация на местно ниво и стремежа тя да бъде преодоляна чрез използването на всички налични ресурси. Също така една от основните цели е да се развият всички видове туризъм, за които има потенциал, като се инвестира и наблегне на популяризирането на културно-историческия, екологичен, спортен туризъм и традициите за лов и риболов.

Стратегията за развитие на туризма в община Каспичан за периода 2014-2020 г. е разработена от екип на „Динамик Салюшънс“ ЕООД – гр. Шумен.

Проведено беше задълбочено проучване на наличните условия, потенциални възможности и състоянието на съществуващите туристически ресурси в общината. Проведени бяха срещи и разговори с експерти от Общинска администрация - Каспичан, хора работещи в туристическия сектор или имащи непряка връзка с него, археолози, историци и мнението им бе взето предвид при написването на настоящия документ и програмата за реализацията му.

Съгласно нормативните изисквания на чл.11 от Закона за туризма: „Общинският съвет приема програма за развитие на туризма на територията на общината в съответствие с приоритетите на областната стратегия, маркетинговата стратегия на туристическия район и съобразно местните туристически ресурси и потребности”.

Програмата за реализация е елемент на съдържанието на Стратегията и определя

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

конкретни проекти, дейности и срокове за изпълнението им. Стратегията е отворен документ, който може да бъде допълван, съобразно евентуални промени в политиката на Общината и в националното законодателство в областта на туризма. Основна роля при изпълнението ѝ ще играе Консултативният съвет по въпросите на туризма, създаден съгласно изискванията на чл.13, ал.1 от Закона за туризма. Председател на консултативния съвет е Кмета на общината или упълномощено от него длъжностно лице.

С последните промени в Закона за туризма от края на 2013 г.:

„Чл.15. (1) Територията на страната се разделя на обособени територии - туристически райони, с цел формиране на регионални туристически продукти и осъществяване на регионален маркетинг и реклама.

(2) Туристическите райони покриват цялата територия на страната и са съобразени с общинските административни граници, като територията на една община не може да бъде разделяна между два района и не може да принадлежи едновременно към два различни туристически района”.

Предстои изготвянето и на национална концепцията за туристическо райониране на страната, утвърдена от министъра на икономиката, енергетиката и туризма, в която ще се направи анализ и предложение за броя, наименованието и териториалния обхват на туристическите райони. Предполага се, че Каспичан ще попадне в район „Стари български столици”. Настоящата стратегия се подготвя в момент, когато Националната стратегия за устойчиво развитие на туризма в България до 2030 г. е на етап изготвен проект, Концепцията за туристическо райониране се подготвя, а Регионалната туристическа стратегия (NUTS II на СИР), Стратегията за туристическия район и Областна Стратегия за развитие на туризма в област Шумен не са възложени за разработка.

От друга страна, Регионалният План за Развитие, Областният План за Развитие, както и Общинският План за развитие за периода (2014-2020 г.) са вече готови и всички те включват стратегически цели и мерки в областта на туризма. Налице е и Програма за управление на Община Каспичан за мандат 2011 – 2015 година, където ясно се поставя туризмът като приоритет за развитие.

На тази нормативна и стратегическа рамка се основава разработването на настоящата Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан, като препоръчваме при евентуални промени във факторите на външната и вътрешната среда, документът да се актуализира.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

I. СИТУАЦИОНЕН АНАЛИЗ НА ТУРИСТИЧЕСКИЯ ПОТЕНЦИАЛ

Целите на тази част от ситуационния анализ на община Каспичан като туристическа дестинация са да се определи:

- Кои ресурси отговарят на пазарните нужди на целевите пазари за туризъм към община Каспичан по качество и разнообразие;
- Какъв е капацитетът на Община Каспичан и туристическата индустрия на града да превърнат тези ресурси в активи при създаването на конкурентноспособен туристически продукт.

В процеса на оценка на потенциала и ресурсите за туризъм е задължително тези ресурси да се преценят от гледна точка на филтъра за Пазарните нужди + Капацитета + Качеството, за да се превърнат в активи за туристическото предлагане. Анализът на пазарните нужди, капацитета и качеството на туристическото предлагане ще попълнят картината за актуалното състояние на туризма в общината. За тази цел е необходимо да се направи пълен профил на Община Каспичан като туристическа дестинация.

Ситуационният анализ на Стратегията за туризъм изследва ресурсите на общината и до каква степен те могат да бъдат превърнати в активи за устойчивото развитие на различни видове туризъм. Тази част се спира на твърдите дадености (физико - географски, транспортна достъпност, природно богатство, минерални извори, култура и културно-историческо наследство), които са налице към дадения момент.

1. Географско положение и туристическа достъпност

Община Каспичан е разположена в централната част на Североизточна България и е включена в териториалните граници на област Шумен. Територията на общината е 274,402 кв. км. и заема 8% от територията на област Шумен и 1.9 % от територията на Североизточен район (СИР, NUTS 2).

В средната част на района се откроява Провадийско – Роякското плато /431м./. Северните склонове на платото при селата Мадара и Кюлевча представляват внушителни почти отвесни скални венци. Надморската височина на общинският център е 120 м.

Община Каспичан има благоприятно географско положение и представлява важен транспортен възел между Североизточна и Западна България, както и между Северна и Южна България. На запад община Каспичан граничи с община Шумен, на север с община Нови пазар, на изток с Община Провадия и Община Ветрино.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

Урбанистичната структура на общината се състои от 9 населени места: административния център гр. Каспичан, гр. Плиска, с. Върбяне, с. Златна нива, с. Каспичан, с. Косово, с. Кюлевча, с. Марково и с. Могила.

Основният туристопоток може лесно да достига общината, тъй като през нея преминава трасето на автомагистрала „Хемус“, свързваща Варна със София, както и ж.п. линията между тези два града. Железопътната гара Каспичан е важен комуникативен и транспортен възел в Североизточна България. Най-близкото летище - Варна се намира на 70 км. Всичко това гарантира много добра туристическа достъпност на района.

2. Природни туристически ресурси

Релефът на общината се характеризира предимно като равнинно-платовиден. В средната част на района се откроява едно остатъчно карстово плато – Провадийско – Рояжското /431 м./. Северните склонове на платото в района на селата Мадара и Кюлевча представляват внушителни почти отвесни скални венци. Надморската височина на общинският център е 120 м., а на град Плиска е 140 м. Най-високата точка е могилата “Етемовите” на Мадарското плато – 431 м. Като цяло релефът е разнообразен и разкрива привлекателни за туристите живописни гледки. **Полу-планинската част на общината дава възможност за екологичен, приключенски туризъм и лов.**

Климатът е умерено-континентален с четири сезона. Годишната сумарна слънчева радиация е 133-140 ккал/см². Сумарната слънчева радиация през юли 19-19,5 ккал/см², а през декември – 3-3,5 ккал/см². Средната годишна температура на въздуха по високите места е 8-10 градуса по Целзий, а в ниските източни части – 11-12 градуса.

Преобладаващите ветрове в общината са западните, северните и североизточните. Средната относителна влажност през януари е 70-80%, а през юли 50-60 в северните части и 60-70% в южните. Средният годишен валеж е от под 500мм до около 800мм. През зимата най-малко валежи падат в крайните северни части, а най-много в югозападните, където достигат 150 и повече мм.

През пролетта валежите са от под 100 мм. Лятото е с най-обилни валежи 150-200 мм. Средният брой на дните със снежна покривка в средната част на общината е 20-25 дни, а в северната част и по планините на юг – 50-80 дни. Средната височина на снежната покривка през януари е от 10 см в най-ниските места до 20-40 см.

Община Каспичан не е богата на водни ресурси.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

През територията й протичат реките Провадийска и Мадарска и множество малки потоци, които се вливат в тях. Има и няколко язовира, като подходящи за риболов са тези в с.Кюлевча и с. Марково.

В община Каспичан има множество защитени територии, зони и обекти, подходящи за еко-туризъм.

На територията на общината попадат няколко защитени зони от екологичната мрежа НАТУРА 2000, защитени местности и има богато биоразнообразие.

Защитена местност “Мадарски скални венци”

Защитената местност е обявена със Заповед №535/12.07.2007 г. на МОСВ за опазване на карстови скални венци, местообитания на изявени петрофилни и защитени животински видове. Най-често срещаните в района представители на фауната са: лешников и горски сънливец, белогръд таралеж, подковоноси и гладконоси прилепи, гарван, белоопашат мишелов, скален орел, малък лешояд, бухал, черен и белогръд бързолет, скална лястовица, ливаден дърдавец, шипоопашата и шипобедрена костенурка, степен гущер, дъждовник и др.

Защитената местност „Мадарски скални венци” се намира на територията на две общини - в землищата на с.Мадара, община Шумен и на с.Кюлевча, кв.Калугерица и с.Каспичан, община Каспичан с обща площ 3 191.336 дка.

Защитена местност “Каньона” за опазване на растителен вид нарязанолистен тъжник */Spiraea crenata L./* е обявена със Заповед №РД-330/23.04.2012 год. на Министъра на околната среда и водите. Площ – 175.8 дка. *Местоположение:* Област Шумен, Община Каспичан, гр.Каспичан. Защитеният вид расте по сухи, варовити, чакълести и каменисти места. Единствената популация за сега у нас се състои от няколко групи храсти, които заемат ограничената площ от около 2.5 дка. Разположена е край р. Каменица, на 2 км от гара Каспичан. Среща се във флористичен район Североизточна България (десния бряг на р. Каменица, край жп линията Каспичан – Русе), на около 450 м надморска височина.

Зони в НАТУРА 2000

На територията на Община Каспичан попадат части от 3 /три/ защитени зони включени в НАТУРА 2000, една по Директивата за птиците: **Защитена зона “Провадийско-роякско плато” за опазване на дивите птици** (BG0002038) и две по Директивата за хабитатите: **Защитена зона “Провадийско-роякско плато” за опазване на природните местообитания** (BG0000104) и **Защитена зона “Каменица” за опазване на природните**

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

местообитания (BG0000138).

Защитена зона “Провадийско-роякско плато” за опазване на дивите птици с идентификационен код BG0002038 е обявена със Заповед №РД-134 от 14 февруари 2012 год. (ДВ бр.26/30.03.2012 год.) на Министъра на околната среда и водите. Площ - 84031.50 ха.

Провадийското и Роякското плато се намират в Източна България, между градовете Шумен и Провадия. На север и юг граничат съответно с река Провадийска и река Голяма Камчия, като в границите на мястото се включват и скалните масиви Невша - Венчан и Комунари. На запад достигат до селата Мадара и Благово, а на изток - до път с. Гроздьово - с. Бързица. Районът е слабо населен с концентрация на селищата предимно по долините на ограничаващите го реки и по-малко във водосбора на река Главница. Половината от територията на мястото е заета от смесени широколистни гори с чувствително преобладаване на цер /*Quercus cerris*/ примесен с благун /*Quercus frainetto*/, източен горун /*Quercus polycarpa*/, обикновен габър /*Carpinus betulus*/, келяв габър /*Carpinus orientalis*/ и мъждрян /*Fraxinus ornus*/ (Бондев, 1991). Около една трета от тези гори са семенни високостъблени с облика на някогашните естествени смесени широколистни гори, покривали обширни територии от този район. Останалата част от горите са издънкови, предимно закелявели, с чувствително променена структура. Обработваемите площи обхващат около 47% от територията на района, а около 13% са пасищни територии, на места обрасли с храстова растителност. На няколко места в района са разпръснати скални масиви, обособени в комплекси.

Защитена зона “Провадийско-роякско плато” за опазване на природните местообитания с идентификационен код BG0000104, зоната е включена в списъка от 33 приет с Решение на Министерски съвет №661/16.10.2007 год. (обн.ДВ бр.85/23.10.2007 год.) Площ - 50158.59ха.

Широко циркум денудационно плато между реките Провадийска /средното течение/ Девня, Провадийска /долното течение/, Голяма Камчия, Стара река /приток на Голяма Камчия/ и Мадара /приток на Провадийска река/. Съставено е от варовикови натрупвания, едрозърнести пясъчници, варовити мергели и пясъчници и варовик. Провадийска река и нейният приток Главница разделят платото на три по-малки плато Мадарско, Добринско /високо 320 м./ и Роякско /389 м./. Височината на платото намалява от северозапад към югоизток. Южните склонове са полегати докато северните и западните са стръмни, на места дори вертикални. По северните и южните склонове на платото в устойчиви на ерозия

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

конгломерати са образувани стъпала и корниз. Платото е дълбоко нарязано от Провадийският пролом по чиито склонове има свличане на почвата и наносни коноси. Има широко разгърнат карст с карстови извори и пещери. Скалите имат много подходящи ниши за гнездене на птиците. На юг от мястото има голямо водохранилище – яз.Цонево. От платото извира река Главница и нейните притоци, а също така и малки притоци на Провадийска река и Голяма Камчия. Почвите са основно черноземни / включително и излужени почви / и сиви горски почви. Растителността се състои от цер и балгун, източно-габъррови гори, храсти и ксеротермни пасища от степен тип. Голяма част от платото е заета със селскостопански земи.

Защитена зона “Каменица” за опазване на природните местообитания с идентификационен код BG0000138, зоната е включена в списъка от 33 приет с Решение на Министерски съвет №122/02.03.2007 год. (обн. ДВ бр.21/09.03.2007 год.) Площ - 1454.53 ха Варовикови стръмни скали по долината на река Каменица. Малки хълмове покрити със степна растителност върху обширни орни земи. Зоната е важна за опазването на различни степни местообитания, растения и животни. Това е единствената зона за съобществата на нарязанолистния тъжник (*Spiraea crenata*) и една от няколкото в страната за храстовидната карагана (*Caragana frutex*).

Богатото биоразнообразие представлява интерес за определена категория туристи и може да се използва за разнообразяване на предлаганите туристически продукти с допълнителни атракции – наблюдение на птици, животни и на находища от редки растения. **Необходимо е изграждане на еко-пътеки, туристически заслони, поставяне на маркировки, табели и други.**

В защитените местности има находища на редки и защитени растителни видове като: гризебахова кутявка, румелийско подрумиче, източен равнец, ленолистен целolist, източен микс, кавказка копривка, туфест игловрѣх и др.

Билките може да се използва за разнообразяване на туристическия продукт и да се предоставя възможност за събиране на билки от туристите през летния сезон, като **част от екологичния туризъм.**

Лечебните растения може да се предлагат на туристите със запазена марка на **местен био-продукт.**

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

3. Археологически обекти и културно-исторически ресурси

На територията на община Каспичан се намират НИАР „Плиска” - първата българска столица и част от НИАР „Мадара”, прочут със скалния феномен Мадарски конник.

В НИАР „Плиска” се съхраняват останките от първата българска столица. В музея към резервата са изложени ценни културно-исторически реликви. Археологическите разкопки продължават и всяка година се правят нови открития, които обогатяват представата ни за величието на първите български владетели.

Заслугата за откриването на старата българска столица край малкото село Абоба е на професор Карел Шкорпил. Благодарните потомци са издигнали негов бюст-паметник на площада пред кметството на гр.Плиска. На същия площад се издига величественият паметник на Борис-Михаил – покръстителят на българите.

Националният историко-археологически резерват “Плиска” се намира на 23 км от гр. Шумен и 70 км от гр. Варна. До Резервата се достига по добре поддържан асфалтов път. Комплексът разполага с информационен център и павилион за рекламни материали. Екскурзоводското обслужване покрива изцяло работното време с беседи на български, английски и немски език.

Средновековният град Плиска е разположен на площ от 23 хил. декара, което го прави един от най-големите средновековни градове в Европа. Създаден е от първия български владетел хан Аспарух. Повече от два века е столица на българската държава (681–893 г.). С Плиска са свързани имената на 18 български владетели, сред които Тервел (700-721), Крум (802-814), Омуртаг (814-831), Борис I Михаил (852-889). Почти в центъра на Плиска се издигат първите дървени постройки и така се обособява ханската резиденция. В различно време около нея възникват селища, защитени със земен вал и ров..

Безспорно най-великото събитие свързано с Плиска и променило съдбата на България е приемането на християнството. В резиденцията и около нея се появяват множество християнски храмове. Сред тях е и един великолепен катедрален храм известен като Голямата базилика. Разположена на 1,3 км североизточно от ханската резиденция тя буди възхищение с големите си размери и богата украса от мозайки, мраморни колони, бази и капители. Голямата базилика и комплексът от сгради израснал около нея стават център на българската архиепископия от втората половина на IX в. През 886 г. в нея са посрещнати учениците на

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

Кирил и Методий и така се полагат основите на първата славянска книжовна школа.

За първи път музей в Плиска е открит на 15 май 1940 г. на традиционния събор в Плиска, посветен на канонизирания за светец княз Борис-Михаил.

В музея към резервата са изложени ценни културно-исторически реликви. Археологическите разкопки продължават и всяка година се правят нови открития, които обогатяват представата ни за величието на първите български владетели.

НИАР „Мадарски конник” е под закрилата на ЮНЕСКО. Тук са открити и продължават да се откриват културно-исторически паметници от пет различни епохи. Релефът на конника е издълбан в скалата на 23 м. над земята. Поради своята уникалност, през 1979 г. той е включен в списъка на ЮНЕСКО като културна ценност със световно значение.

През 2008 г. Мадарският конник е определен за Глобален символ на България.

През цялото време на своето съществуване Мадара е култов център. Магическото излъчване на величествените скали привличат вниманието на човека от най-дълбока древност. Затова говорят останките на тракийското светилище на трите нимфи, издигнатите под скалите храмове за езически обреди, останките от християнски църкви изградени след приемане на християнството през IX век. През XIV век тук е създаден най-големият в България скален християнски манастир с над 150 килии и скални църкви.

Резерватът е забележителен и с изключителните си природни дадености – величествени скали и пещери, извори, разнообразна флора и фауна с редки видове.

В Община Каспичан съществуват и много голям брой археологически и архитектурни паметници, които представляват голям потенциал за допълване развитието на туризма.

Част от археологическите паметници са изследвани много подробно през годините от многожество български и чуждестранни учени и са спечелили международна популярност.

Архитектурни и Религиозни паметници

Населено място	Наименование на културен обект
<i>с. Златна нива</i>	<i>Побити камъни – 250м югоизточно и 500м източно</i>
<i>гр. Каспичан</i>	<i>Църква „Св. Никола”</i>
<i>гр. Каспичан</i>	<i>Паша мааза</i>
<i>с. Косово</i>	<i>Църква „Св. Никола”</i>
<i>с. Кюлевча</i>	<i>Тракийско антично селище – м. ”Гръцка сеч” 2км. югоизточно</i>
<i>с. Кюлевча</i>	<i>Тракийски некропол в селото</i>
<i>с. Кюлевча</i>	<i>Антично селище м. ”Брястовец” 1 км. Източно</i>
<i>с. Кюлевча</i>	<i>Антично селище – 2 км. Южно</i>

Този документ е създаден в рамките на проект „Ефективно партньорство при разработване, изпълнение и мониторинг на общински политики в Каспичан”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, Договор № 13-13-88 от 13.11.2013 г.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

<i>с.Кюлевча</i>	<i>Късноантично селище – 2 км.северно</i>
<i>с.Кюлевча</i>	<i>Църква „Св.Илия”</i>
<i>с.Марково</i>	<i>Църква „Св.Николай”</i>
<i>с.Марково</i>	<i>Тракийски некропол м. ”Меришка” 1 км. източно</i>
<i>с.Марково</i>	<i>Антично средновековно селище – м. ”Шарлъка” 1 км южно</i>
<i>с.Марково</i>	<i>Скални килии – м. ”Шарлъка” 1 км южно</i>
<i>с.Могила</i>	<i>Праисторическо антично и средновековно селище – върху могила 1 км. Западно</i>
<i>с.Могила</i>	<i>Тракийско антично селище – м. ”Стража” 2 км. западно</i>
<i>с.Могила</i>	<i>Късноантична крепост – м.Гюре бахча – 7 км. югоизточно</i>
<i>с.Могила</i>	<i>Късноантична и средновековна крепост – Градище дузю – 4 км. източно</i>
<i>с.Могила</i>	<i>Скални килии – м. ”Могилско платно” 7,5 км. югоизточно</i>
<i>с.Могила</i>	<i>Скален манастир – ”Платото” 7,5 км. югоизточно</i>
<i>гр.Плиска</i>	<i>Национален археологически резерват Плиска – 3 км. северно</i>
<i>кв.Калугерица</i>	<i>Антично селище – 1,5 км североизточно</i>
<i>кв.Калугерица</i>	<i>Тракийски некропол</i>
<i>кв.Калугерица</i>	<i>Скална гробница м. ”Кирека” 1 км.югоизточно</i>
<i>кв.Калугерица</i>	<i>Старобългарски надпис 1,5 км. Югоизточно</i>

Близостта на община Шумен и прекия транспортен достъп по първокласен път предполагат създаването на **съвместни туристически продукти** и разширяване на местните културни маршрути с посещения до:

- Регионален исторически музей
- ИАР „Шуменска крепост”
- Паметник „Създатели на българската държава”
- Къща-музей „Панайот Волон”
- Къща-музей „Добри Войников”
- Къща-музей „Лайош Кошут”
- Музеен комплекс „Панчо Владигеров”
- Томбул джамия и други обекти.

4. Ресурси за събитийен и спортен туризъм

Културните прояви в Община Каспичан включват ежегодно провеждане на регионални пленери по живопис в село Кюлевча с художници от централна и източна България.

В историческата местност „Кирека” се провежда регионален фолклорен събор “Кирека пее и танцува”.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

Всяка година се провеждат и културни срещи между жителите на с.Кюлевча и с.Кулевча, Украйна.

Културни прояви с национално значение

Събитие	Място на провеждане	Организатор
Национален конкурс Майстори на шеговития къс разказ „Зевзек” гр.Каспичан	НЧ „Пробуда – 1928” – гр.Каспичан	Община Каспичан и НЧ „Пробуда – 1928”
Национален събор „Дни на предците”	гр. Плиска	Община Каспичан Кметство Плиска и родолюбиви клубове

Ресурс за **културния туризъм** са множеството самодейни състави – танцови, театрални, вокални и фолклорни певчески групи към читалищата в общината. Техните изяви могат да се използват за разнообразяване престоя на туристите.

В община Каспичан има традиции и потенциал за развитие на следните видове спортове, които биха привлекли туристическия интерес:

- Скално катерене;
- Спортен риболов;
- Ракетомоделизъм;
- Спортно ориентиране и др.

5. Човешки ресурси

Урбанизираността на територията на общината е 49% градско, спрямо 51% селско население /при 73% за страната в полза на градското/. В община Каспичан се наблюдава равномерно разпределение на населението в градовете и селата.

Урбанистичната класификация на селищата е относително поляризирана - два града-Каспичан и Плиска, 1 голямо село – с.Каспичан (над 1000 жители), 2 средно големи села – Златна нива и Марково (500-1000 жители), 4 средни села – Върбяне, Косово, Кюлевча, Могила (200-500 жители). В общината няма малки и много малки населени места под 200 жители.

По официални данни на служба “ГРАО” населението на община Каспичан по постоянен адрес към 31.12.2012 г. е 9030 души, но бележи тенденция на намаление с 613 души през 2012 г. спрямо 2006 г.

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

Население по постоянен адрес в община Каспичан 2006 - 2012 г.

Населени места	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
гр. Каспичан	3894	3828	3740	3668	3616	3564	3497
гр. Плиска	1090	1058	1030	1006	986	987	980
с. Върбяне	405	397	404	404	395	388	374
с. Златна нива	624	626	629	635	643	663	668
с. Каспичан	1553	1585	1609	1621	1615	1650	1679
с. Косово	364	372	363	353	345	332	335
с. Кюлевча	360	344	325	306	286	272	266
с. Марково	894	869	862	865	874	874	866
с. Могила	459	442	427	415	395	381	365
Община Каспичан	9643	9521	9389	9273	9155	9111	9030

Динамиката на населението в община Каспичан през последните години показва трайна тенденция на намаление (с около 16%) или с 1 429 души през 2011 спрямо 2005 г. По официални статистически данни от последното преброяване към 01.02.2011 г. населението на Каспичан е 7 976 души, а към края на 2011 г. намалява на 7 954 души.

Население в община Каспичан по пол 2007-2011 г. (брой)

2007			2008			2009			2010			2011		
Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
9219	4545	4674	9073	4487	4586	8871	4383	4488	8691	4300	4391	7976	3962	4014

Данните на ГРАО и НСИ сочат, че динамиката на населението в община Каспичан през последните години показва трайна тенденция на намаление. В община Каспичан има демографска криза. Естественят прираст на населението за изследвания период от 2005 до 2011 г. е отрицателен – минус 75 човека средногодишно.

По признака пол структурата на населението в община Каспичан е с леко предимство на жените над мъжете. Съотношението между двата пола е сравнително постоянно, като през 2011 г. жените в общината са 50,3 %, а мъжете 49,7% от населението.

Най-голям относителен дял във възрастовата структура на населението заемат лицата в активна трудова възраст между 30 и 59 години – 39%. Възрастните на 60 и повече години са 28% от населението, а децата и младежите до 29 години - 33%. В община Каспичан се забелязва тенденция на застаряване на населението.

Около 71% от населението на община Каспичан на 7 и повече години е със средно или основно образование. Със средно образование са 2 644 души, а с основно 2 643. Начално

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

образование имат 14% от жителите на общината, с незавършено начално са 6%, а 138 души никога не са посещавали училище и са напълно неграмотни.

Броят на висшистите в общината е 528 или около 7% от населението. В град Каспичан и град Плиска живеят общо 405 лица с висше образование, а в селата 123. В с. Косово няма нито един жител с висше образование.

Анализът показва, че **община Каспичан разполага с достатъчно човешки ресурси, но те не са подготвени за работа в туристическия сектор** и е необходимо Общината и Държавата да се намесят за решаването на този проблем.

За развитието на различните видове туризъм ще са необходими добре подготвени кадри в различни специалности – екскурзоводи, аниматори, хотелиери, готвачи, сервитьори, администратори, тренъори, инструктори и др.

6. Туристическа инфраструктура и услуги

По информация от Община Каспичан към 2013 г. официално регистрираните средства за подслон и места за настаняване са 7 с обща леглова база от 141 легла.

Места за настаняване, средства за подслон, заведения за хранене и развлечения

Година	Брой нощувки	Приходи от туристически данък	Брой туристи	Чужденци
2011 г.	1 837	3 674 лв.	981	100
2012 г.	3 537	7 074 лв.	1 467	67
2013 г.	5 341	10 682 лв.	1 521	117

Съгласно данни от Националния регистър на територията на община Каспичан са категоризирани над 30 места за настаняване. Реално функционират 6 къщи за гости, от които 5 в с. Кюлевча, 2 семейни хотела в град Каспичан и 1 обект - стаи за гости в град Плиска, като обектът работи само през летния сезон. Най-новата къща за гости е категоризирана в края на 2013 година и стартира дейността си през 2014 г., реализирана е по проект, и се намира в село Могила - „Петрови къщи”.

Легловата база на повечето къщи е с капацитет до 10 легла.

Семейният хотел „Кирека” е с капацитет 44 легла, хотел-механа „Канцлера” в град Каспичан разполага с 40 легла, а „Вила Булгара Еко” в село Кюлевча – с капацитет 30 легла. Комплексът „Хановете” в град Плиска е с леглова база 25 броя. С категория три звезди са къщите за гости: Чифлик ”Елена” - село Кюлевча; „При Пената” - град Плиска; комплекс

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

”Хановете” - град Плиска; „Вила Булгара Еко” - село Кюлевча; „Станю Делиолувата Къща” - село Могила. Останалите категоризирани обекти са с категория от две звезди.

През период 2011-2013 година са категоризирани две заведения за хранене и развлечения, едното е ресторант към къща за гости, през 2011 година се категоризира и нощен клуб на територията на град Плиска.

Необходими са инвестиции за разширяване и подобряване на легловата база и местата за настаняване в общината, подобряване на инфраструктурата, създаване на интегриран туристически продукт и маркетинг на дестинацията за привличане на туристи.

7. Информационно обслужване и реклама

Това е изключително слабо развит сегмент на територията на общината. Рекламни брошури и листовки се раздават в някои от обектите и се отнасят единствено за тяхната дейност.

Системата за визуална информация (указателни и информационни табели) е недоразвита и често представена само на български език. На много възлови места в близост до общината липсват указателни табели за забележителностите и имената на селата.

Отговорен проблем пред оферентите на туристическите продукти на територията на туристическия район е превръщането им в максимално достъпни за потребителите. За момента маркетинговите канали, които се използват, са сравнително ограничени до личните продажби и контакти на отделните собственици. Налице са и единични случаи за вертикална и хоризонтална интеграция, където даден обект или обвързва в себе си функциите на туроператора, хотелиера и пътническия агент или посредством представителството си на няколко обекта – действа като директна връзка с клиента. Все още недостатъчно се използват възможностите за включване в резервационни системи, участие в туристически борси, създаване на регионална информационно-резервационна система.

Информацията за туристическия потенциал на региона се разпространява основно чрез местни и регионални медии. Присъствието в национални медии е сравнително ограничено, като информацията засяга обекти/атракции от национално значение, добили популярност. С малки изключения цялостно представяне на информацията за възможностите за туризъм като продукти, включващи основните елементи – атракции, места за настаняване, достъп, могат да бъдат намерени в Интернет в зависимост от тяхната насоченост. Необходимо е този вид дейност да се развива, като се открие Туристически информационен център за общината.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

8. Институции и организации, свързани с туризма

В общината няма туристическо-културно информационен център, не е сформиран и Консултативен съвет по туризъм. От обектите в общината само две къщи за гости работят с договори със съответни туроператорски агенции.

Общинска администрация трябва да изпълни мисията си да осъществява ролята на двигател за местното развитие на туризма и обединител на усилията в тази посока. Тя определя рамката и правилата за развитие и създава по-добри условия и среда за реализация на частната инициатива. Общинската администрация трябва да работи в партньорство с всички заинтересовани страни на територията на общината, да е коректен и лоялен партньор, който влага време и средства за стимулиране и стартиране на различни процеси, като гарантира връщането на общинските приходи от туризъм в туристически дейности и инициативи.

II. SWOT - АНАЛИЗ

SWOT-анализът позволява да се установят връзките между силните и слабите страни, които са присъщи за местната икономика, с външните заплахи и възможности на община Каспичан. Методологията на SWOT-анализа изисква първоначално да се разкрият силните и слабите страни, а също заплахите и възможностите, и след това да се установят връзките между тях, които по-нататък се използват при формулирането на Стратегията за интегрирано развитие на туризма.

При SWOT-анализа се отчита и доколко е важен даден фактор и в каква степен влияе и дали ограничава или стимулира развитието на туризма и местната икономика. Това дава възможност да се правят изводи за това, кои от факторите за местното туристическо развитие имат относително по-голямо значение и следователно заслужават най-голямо внимание при разработване на Стратегията за развитие на туризма.

SWOT - анализ за развитие на туризма

Силни страни	Слаби страни
- Богато културно-историческо наследство – първата българска столица Плиска, част от НИАР „Мадара” и разнообразни обекти за археологически и културно-исторически туризъм.	- Липса на разработен цялостен туристически продукт. - Липса на маркетинг и реклама на дестинацията. - Липса на обобщена и точна информация

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

<ul style="list-style-type: none"> - Природни забележителности - скални образувания в с. Кюлевча, богата флора и фауна, защитени видове и територии - подходящи за еко-туризъм. - Благоприятно географско положение – 70 км до големия морски и пристанищен център Варна и 120 км средно до двете дунавски пристанища Русе и Силистра. - Много добра транспортна достъпност – автомагистрала Хемус и ЖП гара. - Благоприятни климатични условия с четири сезона. - Изградена туристическа база и инфраструктури. 	<p>за туристическите ресурси на региона;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Слаба икономическа активност и предприемачество сред местното население за развитие на допълнителни туристически атракции и услуги. - Липса на подготвени кадри за обслужване на туристическия сектор. - Ниско образователно равнище и недостатъчна степен на квалификация на населението. - Липса на държавна подкрепа за археологически проучвания, реставрация и консервация на обектите на местното културно-историческо наследство. - Ограничени възможности на общинския бюджет за сериозни инвестиции в туризма.
<p align="center">Възможности</p>	<p align="center">Заплахи</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Потенциал за развитие на: културно-исторически, археологически, селски, еко-, приключенски, риболовен и спортен туризъм. - Стимулиране на публично-частните партньорства и привличане на инвеститори за развитие на туризма. - Развитие на туристическия потенциал и създаване на комбинирани туристически продукти, свързани тематично или регионално; - Усъвършенстване на партньорството с НПО, бизнеса и други общини при подготовка и реализиране на съвместни 	<ul style="list-style-type: none"> - Задълбочаване на икономическия упадък и липса на инвеститорски интереси за развитие на туризма. - Невъзможност да се осигурят подготвени кадри за обслужване на туристическия сектор. - Влошаване качеството на съществуващите настанителни бази и туристически инфраструктури. - Увеличаваща се зависимост на общинския бюджет от централната власт поради липса на собствени приходи. - Посегателства върху природните и културно-исторически дадености.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

<p>туристически продукти и проекти.</p> <p>- Привличане на инвестиции за развитие на туризма, чрез фондовете на ЕС, български и чуждестранни фондове и програми.</p> <p>- Ръст на туристическите посещения и приходите от туризъм, чрез интегрирана, целенасочена общинска политика за развитие на сектора.</p>	<p>- Замърсяване на околната среда от антропогенни или други фактори.</p>
---	---

SWOT анализът ще послужи като предпоставка за правилното дефиниране и преформулиране на целите и приоритетите на община Каспичан с отчитане на възможностите за бъдещо развитие и факторите, които го застрашават. Той ще подпомогне стратегическото планиране в общината и ще даде възможност за вземане на правилни управленски решения и приоритизиране на целите и дейностите.

От така изготвения SWOT-анализ може да се направи извода, че като цяло състоянието на общината към 2014 г. се характеризира с благоприятен за местното развитие на туризма природно-ресурсен и културно-исторически потенциал, с превес на възможностите, но и със силно изразени слаби страни в досегашното икономическо развитие и липса на подготвени човешки ресурси за работа в туризма.

Прогнозата е, че община Каспичан може да продължи своето туристическо развитие преимуществено в първи квадрант – между възможностите и силните страни, но за това ще е необходимо да се осигури поетапното и стриктно изпълнение на набелязаните цели, мерки и дейности в Стратегията за развитие на туризма.

Действията на Общината и инвестиционните проекти в сферата на туризма трябва да спрат негативните тенденции в развитието, които сега се наблюдават и да помогнат за повишаване на жизнения стандарт на населението и създаване на нови работни места.

Постигането на благоприятно за общината развитие може да се осъществи, като се използват два основни подхода:

- Инвестиционен подход – в този подход държавните институции, местните власти, частните предприемачи и неправителствените организации ще играят съществена роля в предлагането, разработването и лобирането за осъществяване на местни и чуждестранни

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

инвестиции и за привличане на финансови средства за осъществяване на инвестиционни проекти за успешно развитие на туризма в община Каспичан;

- Ресурсен подход – максимално използване на местните туристически ресурси и потенциални възможности и на наличните техническа, социална инфраструктура и материално-техническата база в туризма.

В допълнение на тези два подхода трябва да се работи в още две посоки - осигуряване на добре подготвени кадри за работа в туризма, които да обезпечат доброто и качествено обслужване на туристите и гостите, от една страна, и активен маркетинг и реклама на дестинацията и местните продукти и услуги на българския и международен пазар, от друга.

III. ВИЗИЯ И ЦЕЛИ ЗА РАЗВИТИЕ НА КАСПИЧАН КАТО ТУРИСТИЧЕСКА ДЕСТИНАЦИЯ

Визията отразява желанието за достигане на определено ниво на развитие на туризма в община Каспичан. Тя е консолидирана, обобщена представа за стандарта на живот и качествата на средата, които могат да се постигнат, чрез инвестиции в туристическия сектор.

Жителите на община Каспичан искат да имат „работа и по-висок жизнен стандарт”, да обитават „добре устроена жизнена среда” и да чувстват „сигурност” за живота си и за бъдещето на децата си. Успешното развитие на туризма може да им даде нови работни места, както в сектора, така и в съпътстващи дейности и услуги и да превърне община Каспичан в привлекателно място за живот. На тази основа са формулирани визията и целите на настоящата Стратегия за интегрирано развитие на туризма.

1. Визия:

Община Каспичан – известна и предпочитана дестинация за културно-исторически, екологичен, селски, спортен туризъм и риболов, предлагаща качествени продукти и услуги на своите гости.

2. Главна цел:

Община Каспичан - развиваща последователна и целенасочена туристическа политика, базирана на партньорство между публичния, частния сектор и неправителствените организации, която генерира работни места, създава възможности за развитие на предприемачеството и носи икономически и социални ползи.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

3. Стратегически цели:

- 1. Оползотворяване и разработване на съществуващия туристически потенциал за интегрирано развитие на различни видове туризъм и съпътстващи услуги.**
- 2. Създаване на подходяща туристическа инфраструктура.**
- 3. Управление, маркетинг и реклама на местните туристически продукти и привличане на туристи.**

4. Специфичните цели на Стратегията са:

- 1. Подпомагане развитието на местния туристически продукт, ефективен маркетинг и реклама.**
- 2. Проучване, реставрация, консервация на културно-исторически обекти.**
- 3. Подобряване и разширяване на туристическите инфраструктури и достъпност.**
- 4. Разнообразяване на туристическото предлагане - атракции, съпътстващи дейности и услуги, събития, фестивали и др.**
- 5. Административно и информационно обслужване и кадрово обезпечаване на туризма.**

На база на заложената визия и цели за туристическото бъдеще на Община Каспичан е изготвена Програмата за реализация на Стратегията за развитие на туризма в общината, в която са заложили конкретни мерки, проекти и дейности. За разлика от визията и целите, които дават отговор на въпроса: Какво иска да постигне общината?, в програмата за реализация са заложили конкретните стъпки и действия, които отговарят на въпроса: Как да се постигнат набелязаните цели?

IV. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА СТРАТЕГИЯТА ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА В ОБЩИНА КАСПИЧАН 2014-2020

Подходът при разработването на Програмата за реализация е основан на разбирането, че местната власт трябва в максимална степен да осигури подкрепа за развитие на туристическия потенциал на общината и да поеме инициативата и управлението на интегрираната и целенасочена политика за изпълнение на поставените цели.

Мерките, чрез които ще бъдат постигнати заложените цели са разработени в съответствие с предизвикателствата, стоящи пред местната икономика, а именно:

- необходимостта от предлагането на конкурентоспособни туристически продукти и услуги както на българския, така и на европейския и международен пазари;
- обновяване на инфраструктурите, създаване на модерни бази за настаняване и

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

- предлагане на иновативни съпътстващи атракции и решения за свободното време;
- повишаване на уменията за управление на туристическия бизнес и пазарното му ориентиране;
- създаване на квалифицирани кадри за работа в бранша и привличане на такива от съседни икономически центрове.

Като важна отправна точка за дефиниране на конкретни мерки и дейности в настоящата програма за реализация са използвани факторите, които в най-голяма степен влияят негативно върху развитието на туризма. Част от тези фактори са свързани с присъщи процеси и отношения, развиващи се в свободна пазарна икономика, и техния негативен ефект може да бъде преодолян чрез подкрепа на знанията и уменията на самите икономически субекти да се справят с предизвикателствата на пазара и управлението на успешен бизнес в туристическия сектор. Други фактори, могат да бъдат повлияни в голяма степен от дейности на местната власт, присъщи ѝ според нейните функции и отговорности. В най-голяма степен това са мерки, свързани с планиране, изграждане и поддръжка на техническата инфраструктура и осигуряване на качествено административно и информационно обслужване.

Мерките, също така, са разгледани и през призмата на осигуряване на финансов ресурс за тяхното изпълнение. След изготвено сравнение и анализ изготвените проекти на оперативни програми са отбелязани мерките, отговарящи на изискванията за получаване на финансиране от Структурните фондове на ЕС. Друга част от мерките следва да бъдат финансирани от други източници като общинския бюджет, републиканския бюджет, частно финансиране, както и прилагане принципа на публично-частното партньорство във всички случаи, в които това е финансово изгодно и публичните интереси за защитени в оптимална степен. Възможен източник на средства е и банковото кредитиране при премерен риск и добре изчислена възвръщаемост на инвестициите.

Мерките за подобряване на инвестиционния климат са пряко свързани с функциите и правомощията, с които разполага местната власт, съгласно нормативната база. В най-голяма степен това се отнася до подобряване на администрирането на икономическите дейности, както и подобряване управлението на общинската и държавна собственост. Това са и сферите, в които Общината може директно да насочи конкретни усилия за създаване на благоприятни условия за развитие на бизнеса. Мерките за подкрепа на туристическото развитие са избрани в съгласие с представения подход, както и в съответствие с определените стратегически цели.

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ

Специфични цели, мерки и дейности	Индикативен срок за изпълнение	Отговорна институция	Прогнозна стойност (хил. лв)	Индикатори
Специфична цел 1. Подпомагане развитието на местния туристически продукт, ефективен маркетинг и реклама.			196	
Мярка 1.1. Туристическа информация и услуги			15	
1.1.1. Създаване на Туристически информационен център в град Каспичан	2015	Община Каспичан	10	1 брой туристически-информационен център
1.1.2. Създаване на информационен туристически сайт за общината с възможност за он-лайн резервации	2016	Община Каспичан	5	1 брой туристически-информационен център
Мярка 1.2. Туристически маркетинг и реклама			181	
1.2.1. Бизнес посещения на инвеститори за представяне на туристическия потенциал и свободни за инвестиции сгради, обекти и терени	2014-2020	Община Каспичан и Частен сектор	6	15 броя посещения
1.2.2. Създаване на туристически бранд за община Каспичан базиран върху културно-историческата идентичност на дестинацията и разнообразието от изживявания, които тя предлага на туристите	2014-2015	Община Каспичан	20	Създаден бранд – 1 брой
1.2.3. Изготвяне и разпространение на брошури, видео-материали, клипове, рекламни филми и други с информация за туристическия потенциал на Каспичан	2014-2020	Община Каспичан	15	Брой материали
1.2.4. Участие в български и международни туристически борси и търговски изложения	2014-2020	Община Каспичан и Частен сектор	50	10 броя участия в различни форуми
1.2.5. Публикации в местни, национални и чуждестранни средства за масова информация	2014-2020	Община Каспичан	10	Брой публикации
1.2.6. Създаване на съвместни туристически продукти и маршрути със съседни общини	2015-2020	Община Каспичан, Община Шумен и др.	60	Брой продукти/маршрути
1.2.7. Осигуряване статут на „туристическо селище” за с. Кюлевча	2014-2020	Община Каспичан	20	1 брой туристическо селище

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

Специфична цел 2. Проучване, реставрация, консервация на културно-исторически обекти.			3500	
Мярка 2.1. Проучване, реставрация и консервация на археологически обекти			2000	
2.1.1. Възстановяване, опазване, експониране, социализиране, оборудване на археологически обекти и превръщането им в туристически атракции	2014-2020	Община Каспичан Археолози	2000	Брой обекти
Мярка 2.2. Осигуряване на транспортен достъп и социализация на археологическите обекти			1500	
2.2.1. Създаване на туристически атракции (музей на открито, исторически възстановки, възстановяване на стари занаяти) в гр. Плиска и кв. Калугерица	2014-2020	Община Каспичан Археолози Историци	1000	Брой атракции
2.2.2. Подобряване на транспортния достъп до туристически атракции и обекти	2014-2020	Община Каспичан	500	Км подобрена пътна инфраструктура
Специфична цел 3. Подобряване и разширяване на туристическите инфраструктури и достъпност.			12850	
Мярка 3.1. Подобряване на съществуващите и създаване на нови места за настаняване и къщи за гости			6000	
3.1.1. Изграждане на хотел с капацитет 100 легла, тенис корт и плувен басейн	2014-2020	Частен инвеститор	2500	1 брой хотел
3.1.2. Обновяване на съществуващите места за настаняване и къщи за гости	2014-2020	Частен инвеститор	1000	5 броя обновени места за настаняване
3.1.3. Създаване на нови места за настаняване и къщи за гости	2014-2020	Частен инвеститор	2500	3 броя нови места за настаняване
Мярка 3.2. Създаване на заведения за обществено хранене и места за развлечения			550	
3.2.1. Създаване на ресторант с традиционна местна кухня в с. Кюлевча	2016-2020	Частен инвеститор	150	1 бр. ресторант
3.2.2. Създаване на ресторант за деликатеси от риба и дивеч	2016-2020	Частен инвеститор	150	1 бр. ресторант
3.2.3. Създаване на дискотека или нощен клуб	2016-2020	Частен инвеститор	200	1 бр. дискотека или нощен клуб
3.2.4. Създаване на детски развлекателен център	2016-2020	Частен инвеститор	50	1 бр. детски развлекателен център
Мярка 3.3. Възстановяване и подобряване на обществената инфраструктура			6300	

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

3.3.1. Ремонт и обновяване на пътната инфраструктура и улични мрежи	2014-2020	Община Каспичан	1000	Километри обновени пътни настилки
3.3.2. Ремонт и обновяване на ВиК мрежата	2014-2020	Община Каспичан	1000	Километри обновени ВиК мрежи
3.3.3. Ремонт, благоустройство, озеленяване и поддържане на площи, включително парково осветление, шадравани, пейки и кошчета за отпадъци	2014-2020	Община Каспичан	300	Кв.м. благоустроени площи Кв.м. озеленени площи Бр. пейки, бр. осветителни тела и др.
3.3.4. Създаване на спортен комплекс със спортна зала, открити спортни площадки и плувен басейн	2014-2020	Община Каспичан и Частни инвеститори	4000	1 брой спортен комплекс
Специфична цел 4. Разнообразяване на туристическото предлагане - атракции, съпътстващи дейности и услуги, събития, фестивали и др.			1090	
Мярка 4.1. Разнообразяване на туристическото предлагане и диверсификация на туристическия продукт			850	
4.1.1. Предоставяне под наем на лодки, велосипеди, ATV, палатки, водни колелета и разходки с джип – амфибия по язовирите	2014-2020	Частни инвеститори	150	Брой лодки, велосипеди, ATV, водни колелета, джипове за отдаване под наем
4.1.2. Предлагане на оф-роуд – разходки с джип в полупланинските зони	2014-2020	Частни инвеститори	100	Брой организирани разходки
4.1.3. Развитие на туристически атракции за селски, приключенски и спортен туризъм	2015-2020	Частни инвеститори	500	Брой атракции
4.1.4. Създаване на екопътеки и еко-маршрути	2014-2020	Община Каспичан	100	Брой екопътеки и маршрути
Мярка 4.2. Организиране на събития, фестивали и др.			240	
4.2.1. Организиране на ежегоден Национален фестивал „Майстори на шеговития къс разказ“	2014-2020	Община Каспичан и спонсори	70	7 броя организирани събития
4.2.2. Организиране на ежегоден Национален събор „Дни на предците“	2015-2020	Община Каспичан и спонсори	70	7 броя организирани събития
4.2.3. Организиране на национални и международни състезания по ракетомоделизъм, скално катерене и спортно ориентиране	2015-2020	Община Каспичан и спонсори	100	5 броя организирани събития

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

Специфична цел 5. Административно и информационно обслужване и кадрово обезпечаване на туризма.			347	
Мярка 5.1. Администриране и управление на туризма в община Каспичан			87	
5.1.1. Създаване и функциониране на звено за интегрирано управление на туризма в Община Каспичан и назначаване на служители	2015-2020	Община Каспичан	70	1 брой звено за туризъм с 2 броя служители
5.1.2. Създаване на Консултативен съвет по туризъм на община Каспичан	2015-2020	Община Каспичан	10	1 брой Съвет по туризъм
5.1.3. Категоризация на всички туристически обекти и включване в националния регистър	2014-2020	Община Каспичан и частни инвеститори	7	Брой категоризирани обекти
Мярка 5.2. Кадрово обезпечаване на туризма			260	
5.2.1. Интензивни курсове по чужди езици за работа в туристическия сектор	2015-2020	Община Каспичан, СОУ и МОН	60	Брой проведени курсове, брой обучени
5.2.2. Разкриване на школи по танци, кръжоци по дърворезба, тъкачество, изработка на сувенири и др.	2015-2020	Община Каспичан, СОУ и НПО	100	Брой школи/кръжоци, брой обучени
5.2.3. Повишаване на уменията и квалификацията на заетите в туристическия сектор, включително административен капацитет	2015-2020	Община Каспичан и Частен сектор	100	Брой обучени, Брой курсове за квалификация
ОБЩА ПРОГНОЗНА СТОЙНОСТ			17983	

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

V. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

За да се премине към описание на източниците за финансиране за осъществяване на дейностите предвидени в Програмата за реализация на Стратегията за развитие на туризма в община Каспичан за периода 2014-2020 г. първо е необходимо да се изясни какво трябва да се финансира и кои са основните източници на средства, както следва:

1. Туристическия данък, определен по реда на Закона за местните данъци и такси;
2. Наложеният от кмета на общината глоби и имуществени санкции по този закон;
3. Таксите за категоризиране на туристически обекти;
4. Средства, предоставени за изпълнение на целеви програми;
5. Проекти, финансирани от фондовете на ЕС и други международни фондове;
6. Дарения и помощи, средства по международни програми и споразумения, когато не е предвидено те да постъпят в държавния бюджет;
7. Частни инвестиции;
8. Банкови кредити;
9. Други източници.

Финансирането на всички дейности свързани с туризма се осъществява по два начина – от една страна, бюджета на общината (инфраструктура, свързана с туризма, пътища, културни ценности, и т.н.), а от друга – чрез финансирането на проекти от ЕС, частни инвестиции и др.

ВИДОВЕ ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ ПО ПРОИЗХОД

Вътрешни:

- Приходи от туристически данък
- Приходи от такси по дейност “категоризация”
- Приходи от продажба на сувенири и информационни материали
- Глоби и имуществени санкции наложени от кмета на предприятията, свързани с туризма
- Лихви върху неусвоените средства за туризъм
- Бюджет на Община Каспичан за туризъм и за инфраструктура, свързана с туризъм, която идва от държавния бюджет под следните форми:
 - Обща субсидия – от делегираните от държавата дейности и преотстъпен данък
 - Изграждане на пътната мрежа и снегочистване

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

- Целева субсидия за капиталови разходи, в това число за екологични проекти и за други цели.

Външни:

- Целеви програми на Европейската Общност и свързаните с тях одобрени проекти – за регионално развитие, за екология, за иновации и конкурентноспособност, за развитието на човешките ресурси, за култура и други.
- Целеви програми на Европейското Икономическо Пространство (Норвегия, Исландия, Лихтенщайн), накратко наречени Норвежка програма
- Дарения и помощи и средства по програми и проекти, които не са предвидени да постъпят в националния бюджет
- Други видове финансиране

Креативни форми на финансиране

Публично-частни партньорства

Формални партньорства

Формалните партньорства за финансиране са главно насочени в областта на финансиране на управлението на туристическите активи, информационното обслужване на туристите и в туристическата реклама, от задължителните от ЗТ дейности. Правната основа на тези партньорства определя и ефективността на финансираните дейности. Затова е много важно, когато се установяват формалните ПЧП да се включват клаузи за финансиране на всички дейности, свързани с туризма и делът от това финансиране, който ще поеме частният партньор. Много е важно в тези дейности да се включат и незадължителните по ЗТ дейности, свързани с проучванията, технологичното обезпечаване, и обучението на кадрите.

Неформални партньорства

Неформалните партньорства са тези, които съществуват между Община Каспичан, от една страна, и туроператорите, ресторантите, транспортните фирми, медиите, учебните заведения и всички други фирми, които ще създават, оперират и рекламират туристическите активи на Община Каспичан. Тези партньорства не са задължителни по силата на никой закон, и в повечето случаи, не се регулират от дългосрочни договори и концесии, но имат огромно значение за финансирането на дейностите по реклама на Община Каспичан като туристическа дестинация. Това финансиране може да бъде директно – чрез участие в средствата и материалите за реклама, ПР и т.н., и недиректно – чрез безплатно предоставяне на рекламни

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

площи или разпространение на рекламни материали, предоставяне на хотелски, ресторантски и транспортни услуги, включване в каталози и брошури, Интернет сайтове и т.н.

Община Каспичан трябва да увеличи и да се старее да формализира максимално тези видове партньорства с цел не само реклама, но и проучване на туризма, създаване на туристически продукт и обучение на човешките ресурси. Проучванията в туризма, както и създаването на туристически продукт могат да се обвържат с университетските програми, и така индиректно да се финансират дейности, които обикновено се изнасят към външни изпълнители.

Спонсорство

Директно спонсорство

Община Каспичан трябва да се насочи към спонсорство за финансирането най-вече на рекламните дейности не само към местните големи корпорации, институции и НПО-та, но и към национални такива, както и такива от други градове и държави. Програмите на т.н. побратимени градове (Sister cities), са много полезни в тази област, особено с градове от държави, които са целеви пазари за туризма на Каспичан. Тези програми също могат да бъдат използвани и за индиректно спонсорство.

Индиректно спонсорство

Много добър пример за такова е размяната на билбордови пространства с други общини. Осигуряване на лектори от университетите за обучение на човешките ресурси без допълнително заплащане е друга форма на такова спонсорство. Програмите за маркетинг и реклама на българските и чуждестранните летища в генериращите пазари също могат да бъдат използвани и като индиректно спонсорство за размяна на информация и реклама.

Дарителство, доброволчество и клубни практики

Дарителството може да се осъществява или чрез ПЧП или директно. Директното дарителство обикновено засяга не конкретните дейности в туризма, а дейности свързани с опазването, реставрацията и популяризирането на активите и ресурсите за балнеоложки, културен, екологичен, спортен и други видове туризъм. Това дарителство трябва да се разшири и върху дейностите за реклама на туризма и признание на дарителството от Община Каспичан като подобряващо имиджа на дестинация. Доброволството се разглежда като вид финансиране, защото то може да спести средства на Общината. Това се отнася най-вече при

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

информационното обслужване в туризма и трябва да се насърчава и разширява и в други дейности: проучване, реклама, и т.н.

Сумите към сегашния момент, свързани с финансирането на туризма в Каспичан са недостатъчни и са свързани главно с развитието на културно-историческия туризъм (НИАР „Плиска“) и отделни частни инвестиции в селски туризъм. развитието на останалите видове туризъм не е било организирано и финансирано. Това е довело до генериране на големи загуби и пропуснати ползи за местното икономическо развитие през последните години.

Посочените в Програмата за реализация на настоящата Стратегия средства за финансиране на туристическите дейности за периода 2014-2020, са индикативни и не могат да бъдат уточнени в детайли. Затова е необходимо всяка година да се заделят възможния обем средства за туризъм в Общинския бюджет и да се планират ежегодно разходите по видове дейности и всички възможни източници на финансиране. За всяка дейност от Програмата за реализация следва да се изготви бюджет и да се планира механизма за финансиране.

VI. МАРКЕТИНГОВ ПЛАН

Комуникациите, както информационните, така и маркетинговите, се ръководят от строги пазарни принципи. Това важи и за туристическата индустрия. За съжаление, много от информационните комуникации, свързани с туризма, навлизат и в други сфери на икономиката и човешките дейности, които или не са правилно положени на пазарния принцип, или не се съобразяват с фактът, че Каспичан има потенциал на туристическа дестинация. Такива например са комуникациите на културните институции и археолозите, които много рядко използват пазарните принципи и не координират своите комуникации с туристическия бранш.

Проучване на пазарите

Успехът на позиционирането и утвърждаването на всяка дестинация зависят от много фактори, които са двигателите зад маркетинговата стратегия:

- Правилния избор на целевите пазари по географски принцип (страни или региони, в зависимост от обема на пазара, конкурентоспособността на този пазар и много други фактори)
- Правилния избор на целевите пазари за определени големи групи от туристически продукти. Това определя по-тясното таргетиране на видове под-брандове на туристически продукти или региони

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

- Целевите пазари по социо-демографски принцип (кои са ключовите аудитории, кои са потенциалните двигатели на иновативността)
- Целевите пазари по медиен принцип (видове медии с най-голям импакт на всеки пазар и ключова аудитория)
- Анализ на конкуренцията по пазари и по видове туризъм
- Финансови фактори (възможност за покритие на пазара, ключовите аудитории)
- Световни и европейски тенденции в развитието на туризма

Необходимо е да се отбележи, че тези проучвания на пазара трябва да се правят не само всяка година, но и да се разширят на продуктов принцип. Изследваните пазари имат много различни характеристики по редица показатели: туристите от тях пристигат с различни цели, предпочитат различни видове туристически продукти, имат различни социо-демографски характеристики.

В последните години са направени много проучвания на пазарите в света и следните тенденции са налице при всички генериращи пазари.

Анализ на конкуренцията

В анализа на конкуренцията липсват много данни, както такива от Каспичан, които да могат да бъдат сравнявани с конкурентните дестинации, така и данни от конкурентите на града. Затова тези проучвания са много важни в бъдеще. Само те могат да измерят конкурентоспособността на общината и да бъдат в основата на решения, които да подобрят нивото на местните туристически продукти. Затова се предвиждат серия от изследвания на конкурентите, които трябва да се провеждат ежегодно.

Продуктов микс

Препоръчителен продуктов микс по приоритетни видове туризъм до 2020

Вид туризъм	Процентен дял
Културно-исторически и археологически	45
Селски	25
Екологичен и приключенски	15
Ловен и риболовен	5
Други видове	10

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

Тук трябва да се отбележи, че тези проценти са условни, отговарят на действията на туристите, а не на основната причина за избор на Каспичан като дестинация. Т.е. ако основния мотив за културен туризъм е примерно 45%, то тези туристи могат да посетят къщите за гости за селски туризъм или да отидат на лов и риболов. Или ако са дошли през уикенда за риболов, те могат да се превърнат в клиенти на културния туризъм, като се увеличат посещенията на археологическите обекти.

Формиране и тестване на продукта

Един от най-големите проблеми за развитието на туризма в Каспичан е липсата на завършен и продаваем туристически продукт, както и на информация за съществуващите туристически ресурси. Разглеждана като продукт, дестинация Каспичан има проблеми и с рекламата и информацията в национален и международен мащаб и особено на целевите пазари. Поради тези причини в Програмата за реализация са описани много мерки за създаване на туристически продукт, базиран на активите за развитието на туризъм в града. Основен нов момент, за разлика от предишната стратегия, е задължителното проучване (тестване) за всички туристически продукти. Това проучване трябва да се базира на реална оценка, както на туристите, така и на туроператорите/туристическите агенции, които осъществяват и оперират продукта.

Пакетиране, брандиране и позициониране на дестинация Каспичан

Когато се подразбира туристическа дестинация Каспичан като продукт за пакетиране се има предвид избора на главните активи за туризъм и фокуса на общината.

Брандирането на Каспичан като туристическа дестинация трябва да отчете този фокус и да отрази визуално и вербално с всички компоненти на бранда един цялостен образ на общината, едно чувство, което да предизвиква спонтанни асоциации с главните активи на дестинацията. Поради комплексността на брандинговият процес и особеното отношение на всички заинтересовани страни, това брандиране може да продължи дълго време. Въпреки това, то е изключително необходимо за успешния маркетинг и едно от първите действия, което трябва да се реализира.

След като се изберат основните видове туризъм, разглеждани от брандингова гледна точка като продукти, те трябва да се брандират – не само с име, но и със символика, ясно различима на целевите пазари. Съответните подбрандове на Каспичан като дестинация за

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

туризъм трябва да се определят и да имат свой собствен подбранд – изразен с цвят, форма или друг допълващ основния бранд елемент.

Едва след това брандиране може да се говори за позициониране на Каспичан на определените целеви пазари, както и реклама на града. В противен случай, както позиционирането, така и рекламата няма да бъдат ефективни.

Създаването на туристически продукт за всеки вид туризъм, неговото пакетиране, създаването на брандирано съдържание и позиционирането му на целевите пазари от жизнено важно развитие за туризма на Каспичан. То трябва да се основава на задълбочено проучване на пазара за определения вид туризъм, целевите пазари, и тогава да се пакетира и брандира. Голяма роля при пакетирането и брандирането трябва да играят новите технологии – Интернет и мобилните технологии, защото те са дистрибуторите на съдържание.

В съвременната информационна среда при избора на подходяща реклама е правилно да се разбере ролята на най-големите видове медии и как те влияят върху избора на дестинация. От там трябва да се изведе и бюджетът на финансиране, както на постоянното съдържание в тези медии (комуникационно и информационно), така и временното (кампанийното) рекламно съдържание.

Възможно е използването на следните рекламни канали:

- Вестници и списания;
- Електронни медии;
- Брошури, дипляни и други печатни материали;
- Плакати, билбордове, информационни табели;
- Интернет-комуникации – реклама в български и чуждестранни сайтове, в социални мрежи и други;
- Участие в туристически борси, конгреси и др.

В България 12.1% от населението използва Интернет за да прави покупки. От тях, 32.9% купуват резервации за пътуване/настаняване, и 22.5% - билети за събития. Като се има предвид, че 1.5 милиона българи имат смартфон, а от тези които пътуват – над 24%, и таблети 20%, създаването на възможности за он-лайн резервации и покупки крие голям потенциал за развитието на туризма в Каспичан. Освен това общината трябва да осигури присъствието си в Pocket Guides и в други мобилни пътеводители, както и да направи тематични приложения за различните видове туризъм.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

VII. МОНИТОРИНГ, КОНТРОЛ И ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА

Процесът на организация на изпълнението, осъществяване на мониторинг, контрол и последваща оценка на изпълнението на политиката за развитие туризма, в частност на настоящата Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан (СРТ), която дефинира тази политика, се организира от Кмета на общината или от упълномощено от него длъжностно лице.

Стратегията и програмата за реализацията ѝ се обсъждат и приемат от Общинския съвет по предложение на Кмета на общината. Годишните доклади за наблюдението на изпълнението на Стратегията и Програмата също се одобряват от Общинския съвет по предложение на Кмета.

Наблюдението и оценката на СРТ, като неделима част от местната туристическа политика се извършва с цел постигане на ефективност и ефикасност на стратегическото планиране, програмирането, управлението и ресурсното осигуряване на изпълнението ѝ.

Наблюдението и оценката отчитат резултатите от изпълнението на всички документи, които допринасят за развитието на туризма в община Каспичан.

Предмет на наблюдение е изпълнението на целите и приоритетите, съгласно определени физически и финансови индикатори, организацията и методите на изпълнение, прилагани от органите за управление, и мерките за осигуряване на информация и публичност за резултатите от изпълнението на документите за стратегическо планиране в областта на интегрираното развитие на туризма.

За постигане целите на наблюдението се изгражда система за наблюдение, която отговаря на специфичните условия и организация за изпълнение на СРТ.

Системата за наблюдение на СРТ обхваща:

- източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информация;
- индикаторите за наблюдение;
- органите за наблюдение, организацията и методите на тяхната работа;
- системата на докладване и осигуряване на информация и публичност.

Наблюдението на изпълнението на СИРТ се извършва въз основа на данни на Министерството на икономиката и енергетиката, Националния статистически институт, местния туристически бизнес, Община Каспичан и на данни от други надеждни регионални и местни източници на информация.

Орган за наблюдение на СРТ е Общинският съвет.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

В процеса на наблюдение на изпълнението на СРТ, Общинският съвет осигурява участието на заинтересуваните органи, организации, физически и юридически лица при спазване на принципа за партньорство, публичност и прозрачност при изпълнението на общинската политика за развитие на туризма.

Общинският съвет като орган за наблюдение на изпълнението на СРТ има следните задължения:

- осигуряване на информация и данни и прилагане на система от индикатори за наблюдение по отношение на реализацията на целите и приоритетите за развитие на туризма;
- координация на дейностите по наблюдението между централните и местните органи на изпълнителната власт, други заинтересовани органи, организации и юридически лица на основата на принципа за партньорство;
- осигуряване съответствие на действията по наблюдението с условията и правилата в областта на защитата на конкуренцията, държавните помощи, обществените поръчки;
- обсъждане и одобряване на доклади за наблюдението на документите за стратегическо планиране на политиката за развитие на туризма;
- осигуряване на комуникация и взаимодействие с административните структури, участващи в процеса на изпълнение на национални, регионални и местни програми и стратегии за развитие на туризма;
- разглеждане на предложения и вземане на решения за повишаване ефективността на процеса на наблюдение в случай на установяване на проблеми и пропуски;
- определяне и изпълнение на мерки за осигуряване на информация и публичност относно постигнатите резултати от наблюдението, с цел да се гарантира прозрачност при изпълнението на документите за стратегическо планиране на политиката за развитие на туризма.

Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на СРТ, като за резултатите от наблюдението на изпълнението на документа се разработва годишен отчет.

Годишният отчет за наблюдението на изпълнението на СРТ **се изготвя по определен от Кмета на общината ред** и се одобрява от Общинския съвет по негово предложение. Годишният отчет за наблюдението на изпълнението на СРТ се изготвя и внася за обсъждане и одобряване от Общинския съвет до 31 март на всяка следваща година.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

Препоръчително е да се изработи структура на годишните отчети за наблюдение на СРТ, която да се одобри от Кмета на общината и да се използва за целия период на наблюдение изпълнение на документа. Този подход улеснява подготовката на анализи и оценки на изпълнението на СРТ за определен период, с цел упражняване на контрол от страна на общинския съвет и гражданските структури и предприемане на коригиращи и/или превантивни действия. Годишните отчети за наблюдението на изпълнението на СРТ осигуряват информация за изготвяне на последващата (окончателната) оценка за тяхното изпълнение.

Докладите за последващи оценки предоставят информация за:

- постигнатия напредък в изпълнението на целите и приоритетите за туристическото развитие на общината;
- възникналите проблеми и предприетите от компетентните органи действия за тяхното преодоляване;
- прогноза за очакваното изпълнение на целите и приоритетите на СРТ за следващия период на действие и др.

Оценката на изпълнението на СРТ се извършва чрез сравняване на постигнатите резултати с данните за изходното състояние и базисния сценарий. Освен обективните технически и икономически резултати е необходимо да бъдат отчетени и неподлежащите на количествена оценка резултати, както и косвените резултати. На база на извършената оценка могат да бъдат предложени промени в някои от целите и параметрите на СРТ, както и промени в инструментите за тяхното изпълнение.

Реализирането на Стратегията за развитие на туризма в община Каспичан е непрекъснат процес на изпълнение на дейностите, наблюдение, контрол и актуализация. Отчита се натрупания опит, трудностите и неуспехите, извършват се корекции на съществуващите вече насоки за развитие в посока към адаптиране на новите обстоятелства и промени във вътрешната и външна инвестиционна среда.

Главните рискове за постигането на стратегическите цели са свързани с комплекс от фактори, които до голяма степен са трудно предвидими в бъдещето. Очевидно е, че не е възможно да се предскажат с високо ниво на достоверност всички промени, които биха настъпили към хоризонта на изпълнението на стратегическите цели и конкретните дейности в програмата за реализация. Това означава, че реализацията на Стратегията трябва да бъде непрекъснат процес на наблюдение, контрол и актуализация, анализ и корекции при грешки,

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

трудности и неуспехи за адаптиране на планираните дейности към новите обстоятелства и пазарни условия в туристическия сектор.

VIII. ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Осигуряването на необходимата и своевременна информация и публичност на процеса на разработване, актуализиране, съгласуване и изпълнение на политиката за развитие на туризма, определена със СРТ се осъществява от Кмета на община Каспичан и Общинския съвет в съответствие с техните компетенции.

В процеса на наблюдение на изпълнението на тази политика следва да се осигурява участието на граждани, физически и юридически лица, като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност.

Предизвикателството, което е на дневен ред пред Общинската администрация и екипа за управление, е да бъдат осъществени необходимите стъпки за непрекъснатото информирание и въвличане на социално-икономическите партньори и заинтересованите страни в ефективното изпълнение, наблюдението и оценката на тази политика и плановия документ, който я определя.

Информираността на гражданите и обществената подкрепа са от особено значение за успешното реализиране на СРТ и за осигуряването на интегрирано устойчиво местно и екологично развитие. Местните органи на управление в община Каспичан трябва да се стремят да осигурят условия за:

- Периодични срещи между заинтересованите страни;
- Участие в съвместни проекти;
- Привличане на представители на заинтересованите страни в наблюдението на изпълнението на СРТ;
- Организиране на форуми и други събития в рамките на проекти за идентифициране на основните форми за взаимодействие, разпределяне на отговорностите и мобилизиране на местните ресурси;
- Включване на местната общност и поддържането на контакти с местните граждански групи и институции, с цел осигуряване на прозрачност в местната политика;
- Своевременен информирание на обществеността чрез сайта на общината в Интернет за предприетите действия от страна на администрацията по реализацията на СРТ.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

За подпомагане процеса на партньорското участие и за осигуряване на добър информационен поток могат да бъдат използвани следните инструменти:

- интерактивна електронна страница;
- съвещаване чрез електронни пощи;
- напечатани брошури, обобщаващи целта и приоритетите на СРТ, източници на информация и полезни контакти при прилагането на стратегията;
- провеждане на информационни срещи, за да се представи процесът на изпълнение на СРТ на партньорите и др.

В заключение можем да обобщим, че осигуряването на необходимата и своевременна информация и публичност на процеса на разработване, изпълнение, мониторинг, оценка, актуализиране и съгласуване на политиката за развитие на туризма, в частност и на СИРТ се осъществява от Кмета на община Каспичан и Общинския съвет в съответствие с техните компетенции.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Община Каспичан има много голям, но за съжаление неусвоен и неизползван потенциал за развитие на туризма. На територията на общината няма регистрирани туроператори, туристически агенти или други туристически сдружения или организации.

В националния туристически регистър, включващ данни за категоризирани туристическите обекти от държавната и общинските администрации има включени общо 30 обекта за настаняване или заведение за хранене от община Каспичан. През последните години Общината е регистрирала и категоризирала 7 обекта с места за настаняване, но са необходими реални действия за съживяване на туристическия бизнес в района. Липсва единна стратегия и целенасочена политика за последователно, интегрирано и устойчиво развитие на туризма, като бизнес, носещ работни места, доходи, икономически и социални ползи за общината.

Настоящата Стратегия и Програмата за реализацията ѝ дават насоките, целите и първите действия и стъпки, които трябва да предприеме Общинската администрация и нейното ръководство, за да стартира развитието на организиран туристически продукт за утвърждаване на Каспичан като дестинация за културно-исторически, екологичен, ловен, риболовен и селски туризъм.

При реализация на стратегията и програмата трябва да се спазват 12-те принципа за устойчиво развитие на туризма:

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

- 1) Икономическа жизнеспособност: подобряване конкурентноспособността на туристическата дестинация и на заинтересованите страни, така че да се гарантира продължителния им просперитет в дългосрочен план;
- 2) Местен просперитет: нарастване влиянието на туризма и приносът му за просперитета на местната общност;
- 3) Качество на заетостта: превръщане на туризма в стимул за развитие на човешките ресурси на местно и регионално ниво в зависимост от уникалната специфика на дестинациите;
- 4) Социално равенство: разпространение на икономическите и социалните ползи от туризма сред цялата приемаща общност, включително подобряване на възможностите за достъп до услуги и увеличаване на приходите за местното население;
- 5) Удовлетворение на посетителите: осигуряване безопасно и удовлетворително преживяване за посетителите;
- 6) Местен контрол: осигуряване възможност на местните общности за участие в процеса на планиране и вземане на решения относно управлението и бъдещото развитие на туризма в съответната област;
- 7) Социално благоденствие: подобряване качеството на живот на местното население и на достъпа до ресурси;
- 8) Културно богатство: опазване, съхранение и развитие на културно-историческото наследство, традиции и особености на приемащата общност;
- 9) Физическа цялост: опазване качеството на околната среда;
- 10) Биологично разнообразие: съхранение на естествената природа, природна среда-флора и фауна, чрез минимизиране на вредното въздействие върху тях;
- 11) Ефективно използване на ресурсите: намаляване използването на невъзобновяемите природни ресурси, използвани в процеса на развитие и управление на туристическата суперструктура.
- 12) Запазена природа и чиста околна среда: намаляване урбанизацията на природните територии, ограничаване замърсяването на въздуха, водата и почвите и генерирането на отпадъци от предприятията от туристическия сектор и от посетителите.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан 2014-2020 г.

Стратегията за развитие на туризма е динамичен и отворен документ. Тя може периодично да бъде допълвана, съобразно настъпилите промени в приоритетите на общината, в националното законодателство и други фактори със стратегическо значение.

Опитът показва, че привличането на инвестиции за интегрирано туристическо развитие винаги се изразява в сложна комбинация от местни, регионални и общодържавни интереси и политики, което оказва влияние върху изпълнението на дейностите в разработваните планове и стратегически документи. В новите условия трябва да доминират интересите на местните общности и те трябва да се отчитат при формирането на проекти, програми и привличане на инвеститори в сферата на туризма. Само така провежданите политики ще бъдат ефективни и ще дадат резултат и икономически ползи.

Дейностите на местната власт в община Каспичан трябва да бъдат насочени към агресивен маркетинг и реклама на туристическата дестинация, привличане на преки външни инвестиции, развитие на предприемачеството и стартиране на нови съпътстващи туризма икономически дейности, съчетани с подкрепящи мерки за развитието и инфраструктурни подобрения.

За финансовото осигуряване на необходимите мерки и дейности могат да се използват възможностите, осигурени в най-голяма степен от ПРСР, българските оперативни програми, по които Община Каспичан и местния бизнес са потенциални бенефициенти. Като допълнителни източници на средства могат да се използват други общностни програми, финансирани от фондовете на ЕС и други национални и международни донорски програми. Финансов ресурс за осъществяване на мерките и дейностите в Стратегията за интегрирано развитие на туризма в община Каспичан може да се привлече от общинския бюджет, републиканския бюджет, частни инвестиции и банкови кредити.

Гъвкава форма за финансиране е публично-частното партньорство и изготвянето на съвместни проекти със съседни общини, побратимени градове от други държави, местния бизнес и НПО.

Настоящата Стратегия за развитие на туризма в община Каспичан за периода 2014-2020 г. е отворен документ и подлежи на актуализация и допълнения.